

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.**

Запоріжжя – 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція, 8 листопада 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

**КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА
ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. В. КАЛИТКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
САДІВНИЦТВА**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.*

**Запоріжжя
2023**

УДК [633+634+635](08)
Т 13

Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Протокол № 4 від 28.11.2023 р.

Актуальні питання виробництва продукції рослинництва та садівництва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.) / ТДАТУ; ред. кол. С. В. Кюрчев, А.І. Панченко [та ін.]. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 108 с.

У збірці представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за результатами досліджень та актуальних питань щодо виробництва продукції рослинництва та садівництва в Україні.

Матеріали будуть цікаві викладачам закладів вищої освіти, науковим співробітникам, аспірантам, докторантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям і керівникам сільськогосподарських підприємств та науково-дослідних установ, всім, кого цікавить проблематика запровадження інноваційних технологій вирощування, первинної переробки та зберігання сільськогосподарських культур, фізіолого-біохімічні основи підвищення врожайності та якості продукції рослинництва та садівництва, питання механізації та автоматизації агротехнологій в галузі.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: **Кюрчев С. В.** - д.т.н., професор, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; **Панченко А. І.** - д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ТДАТУ; **Іванова І. Є.** - к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології ТДАТУ; **Кувачов В. П.** - д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету ТДАТУ; **Колокольчикова І. В.** - д.т.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу ТДАТУ; **Галько С. В.** - к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ; **Колесніков М. О.** - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора В. В. Калитки ТДАТУ.

Адреса для листування:

69000, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226

e-mail: rosl@tsatu.edu.ua

Сайт конференції: <https://peers.international/uk/cichpp>

*Конференція організована в рамках міжнародного проєкту **ОРТІМА** – “Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи” за підтримки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України.*

©Автори тез, включені до збірника, 2023

©Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СХІДНОЇ ПЛОДОЖЕРКИ ТА ЗАХОДИ ЗНИЖЕННЯ ЇЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

^{1,2}Юдицька І. В., м.н.с., ²Нежнова Н. Г., ст. викладач

*Мелітопольська дослідна станція садівництва імені М.Ф. Сидоренка ІС НААН,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м.Запоріжжя
e-mail: iryna.yudytska@tsatu.edu.ua*

Східна плодожерка (*Grapholita molesta* L.) – це один з найбільш шкідливих олігофагів у насадженнях персика, абрикоса, сливи, яблуні, груші. Особливо слід відмітити шкідливість східної плодожерки у персикових садах, де відмічається пошкодження пагонів гусеницями на рівні 25–50%, плодів – 40–80%. Основними місцями резервації шкідника в садах залишаються багаточисленні присадибні ділянки, де суттєво збільшується пошкодженість пагонів і плодів до 60–90% [1, 2].

З даними багатьох вчених, в Україні східна плодожерка вперше була зафіксована у 1966 р. у персикових насадженнях чотирьох районів Закарпатської області. Наступного року метелики виду фіксувалися вже на Півдні (м. Рені та м. Ізмаїл Одеської області) [3].

Шкідливість східної плодожерки проявляється в тому, що протягом вегетаційного сезону пагони і плоди пошкоджуються гусеницями всіх генерацій виду. Пошкоджені плоди втрачають товарний вигляд, в місцях проникнення гусениць можуть розвиватися хвороби, зокрема плодова гниль. Даний вид, на відміну від яблуневої або інших різновидів плодожерок, відрізняється тим, що гусениці окрім плодів, здатні жити всередині молодих незадерев'янілих пагонів дерева.

На Півдні України за рік розвивається чотири покоління, інколи можлива поява п'ятого факультативного. Слід відмітити, що протягом літа одне покоління шкідника нашаровується на наступне, що суттєво ускладнює можливість чіткого їх розмежування. Виявлено, що більша пошкодженість плодів спостерігається на пізніх сортах персика порівняно з ранніми, особливо в змішаних посадках персика і яблуні.

Матеріалом для досліджень слугували різні фази розвитку східної плодожерки. Спостереження за фенологією розвитку східної плодожерки проводили протягом 2021–2022 рр. у насадженнях персика.

Дослідження за динамікою льоту шкідника проводили за допомогою феромонних пасток, які було розміщено у саду при встановленні середньодобової температури повітря на рівні +10⁰С, що відповідає нижньому порогу розвитку виду. Сигналом для початку використання інсектицидів проти східної плодожерки

служувало фіксування масового льоту імаго у насадженнях персика.

Моніторингові дослідження дали змогу встановити, що у роки досліджень в умовах Південного Степу України східна плодожерка розвивалася в чотирьох генераціях, покоління що перезимувало та три літніх. Слід зауважити, що важливим аспектом у спостереженнях за даним шкідником є визначення масового льоту метеликів, що співпадає з періодом активного відкладання яєць та початком відродження гусениць. Визначено, що перший пік льоту шкідника припадав на кінець травня, при цьому у 2022 р. чисельність імаго становила 17,5 екз./пастку за 10 діб, що у 1,6 рази вище ніж за аналогічний період 2021 р.

У 2022 р. виліт першого покоління східної плодожерки у насадженнях персика відмічено у другій декаді червня, при температурі повітря $+21,0^{\circ}\text{C}$, що на декаду раніше ніж в 2021 р. Чисельність шкідника у роки досліджень значно різнилася від 18,0 до 32,8 екз./пастку за 10 діб.

Поява другої генерації східної плодожерки зафіксована в середині липня з інтенсивністю вилову метеликів на рівні 20,8–22,3 екз./пастку за 10 діб.

Встановлено, що у 2021–2022 рр. останній пік льоту даного виду спостерігався в кінці серпня. У насадженнях персика відмічено збільшення кількості метеликів шкідника від 31,7 до 50,7 екз./пастку за 10 діб. Слід відмітити, що таке підвищення інтенсивності льоту імаго східної плодожерки вказує на сприятливі умови розвитку і розмноження виду у попередній генерації (середньодекадні температури $+22,8\dots+26,2^{\circ}\text{C}$) та достатню кількість кормової бази.

Безперервний літ метеликів шкідника тривав з середини квітня і до початку жовтня (24.09–05.10) – 162–167 діб. Розвиток одного покоління від імаго до імаго становив 29–62 доби. Застосування хімічних інсектицидів Кораген 20, КС (0,175 л/га), Люфокс 105 ЕС, КЕ (1,0 л/га), Ампліго 150 ЗС, ФК (0,4 л/га) забезпечило зниження пошкоженості пагонів та плодів гусеницями східної плодожерки на рівні 79,4–90,9 %.

Отже, на кількісний і якісний склад врожаю у насадженнях персика впливає східна плодожерка, що вимагає проведення обробок насаджень в критичні періоди розвитку виду.

Список використаних джерел

1. Шевчук І. В., Гриник І. В., Каленич Ф. С. Агроекологічні системи інтегрованого захисту плодівих і ягідних культур від шкідників і хвороб. Рекомендації. Київ: ПП Санспарель, 2021. 188 с.
2. Мринський І. Східна плодожерка. *Садівництво по-українськи*. 2020. № 8. С. 34–37.
3. Yudytska I., Klechkovskyi Yu. Species composition of harmful entomocomplex in peach orchards of Southern Ukraine. *Scientific Horizons*. 2021. Vol. 24(1). P. 61–67. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(1\).2021.61-67](https://doi.org/10.48077/scihor.24(1).2021.61-67).